

Власник свідоцтва має право, як уже зазначалося, забороняти іншим особам неправомірне використання кваліфікованого зазначення походження товару. Неправомірне використання зазначення може мати місце у випадках, коли використання здійснюється без реєстрації права на його використання, без дотримання вимог до товару, особливі властивості та інші характеристики якого внесли у свідоцтво.

Відшкодування завданої матеріальної і моральної шкоди здійснюється відповідно до чинного цивільного законодавства.

Власник свідоцтва зобов'язаний забезпечувати відповідність якісних показників, особливих властивостей та характеристик товару, що виробляється, їх опису в Реєстрі.

Надійшла до редколегії 13.03.02

О.М. Іващенко

ДЕЯКІ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

В умовах світової глобалізації економіки, прискорення темпів концентрації капіталу надзвичайної актуальності та великого значення набуває правове становище та діяльність господарських об'єднань. Завдання побудови в Україні демократичної правової держави, прискорення темпів її інтеграції у світові ринки вимагають вирішення цілої низки проблем, серед яких є і правове забезпечення діяльності господарських об'єднань.

Постійна координація основної господарської діяльності у вирішенні виробничо-технічних, фінансово-господарських, соціально-економічних проблем, які виходять за межі одного підприємства, спричиняє у певних випадках необхідність існування таких суб'єктів господарювання, як господарські об'єднання.

Зарубіжний досвід свідчить, що об'єднання окремих суб'єктів господарської діяльності у консолідовану групу компаній є загальноприйнятним способом господарювання в умовах ринкової економіки.

Розвиток економіки, втілення досягнень науково-технічного прогресу в усіх галузях промисловості створили передумови, на яких базуються основні принципи організації та функціонування господарських об'єднань.

Це впершу чергу принципи, які були відомі ще з початку минулого століття, такі як: спеціалізація та кооперування, комбінування та розміщення. На основі таких принципів утворювались та діяли трести та картелі, синдикати та концерни. Наприкінці минулого століття до наведених видів об'єднань додалися консорціуми, корпорації та промислово-фінансові групи, які, ґрунтуючись на вищевисловлених принципах, завдяки своїй діяльності, сформували такі нові організаційні принципи інформатизації та глобалізації, які набувають ще більшої ваги у наш час і на найближчу перспективу.

Найголовнішим і найскладнішим аспектом діяльності господарських об'єднань безумовно є управлінський, оскільки обсяги товарообігу деяких таких утворень часто дорівнюють або навіть перевищують обсяги товарообігу окремих розвинених країн.

Господарські об'єднання залежно від мети та характеру взаємовідносин між учасниками поділяються на спеціалізовані та універсальні, територіальні, багатопрофільні чи багатогалузеві, національні, транснаціональні, й навіть трансконтинентальні об'єднання. Звідси зрозуміла і вся складність управлінського аспекту діяльності таких об'єднань.

Господарські об'єднання також поділяються на договірні й статутні.

Договірними є асоціації та корпорації, статутними – концерни й консорціуми. *Асоціації* – договірні об'єднання, створені з метою постійної координації господарської діяльності підприємств, що об'єдналися, шляхом централізації однієї або кількох виробничих та управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових та матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації. *Корпорацією* визнається договірне об'єднання, створене на основі послання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації. *Консорціум* – тимчасове статутне об'єднання підприємств для досягнення учасниками спільної господарської мети (реалізації цільових програм, науково-технічних, будівельних проєктів тощо) шляхом об'єднання підприємств. *Концерном* визнається статутне об'єднання підприємств, які здійснюють свою діяльність у різних галузях господарювання, банків, наукових та інших організацій на основі їх спільної фінансової залежності від одного або групи учасників об'єднання, з централізацією функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності [1].

Відносини між об'єднанням та підприємствами, які входять у склад об'єднання, будуються на договірних засадах. Включення підприємства в об'єднання не тягне припинення його діяльності як самостійного суб'єкта підприємницької діяльності.

Крім того, закон не передбачає можливості включення в об'єднання фізичних осіб, навіть у випадку, якщо вони зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності.

Аналіз діючого законодавства дозволяє зробити висновок, що нормативно-правова база України в основному врегулювала питання функціонування окремого підприємства як основної ланки економіки, однак регламентація діяльності об'єднань підприємств потребує подальшого вдосконалення. Більш детально питання функціонування господарських об'єднань регулюються в Проєкті Господарського (комерційного) кодексу (далі – Проєкт).

У проєкті подано визначення поняття господарського об'єднання, під яким розуміється об'єднання підприємств, незалежно від їх виду, які на добровільних засадах об'єднали свою господарську діяльність.

З набутого протягом десятиліть досвіду діяльності господарських об'єднань можна зробити висновок, що серед головних переваг таких утворень є концентрація значного капіталу, протиставлення конкурентам та економічним кризам [2].

З історичного досвіду відомо, що головним недоліком малих та середніх підприємств є їх найбільша вразливість в умовах економічної кризи, та, як правило, завдяки недостатності власного капіталу вони неспроможні розвиватись відповідними темпами. Але безумовно серед суттєвих переваг малих та середніх підприємств треба відзначити їх динамізм, гнучкість у реагуванні на вимоги ринків, оперативне перепрофілювання в разі необхідності. Це ті переваги, відсутність яких є відповідно недоліком у господарських об'єднань.

Тому, з урахуванням світового та історичного досвіду, перспектива розвитку господарських об'єднань вбачається у гармонійному поєднанні переваг малих та середніх підприємств та відповідних переваг господарських об'єднань [3, с.28-33].

Ці переваги полягають у тому, що за умови всебічної оптимальності поєднання багатьох малих та середніх підприємств у великі господарські об'єднання, при знаходженні й вирішенні проблеми ефективності їх управління з'являється можливість збереження гнучкості, стабільності, динамізму, своєчасного реагування на вимоги ринку та концентрації капіталу, що може бути передумовою сбалансованого та гармонійного розвитку господарських об'єднань у майбутньому.

З вищевикладеного можна зробити висновок, що накопичений за майже століття досвід існування об'єднань, при використанні його на користь суспільства, а не тільки окремих галузей економіки, де були вряховані не тільки досягнення економіки, але й проблеми екології, які на сьогодні є найактуальнішими серед проблем подальшого існування людщини, дає змогу сформулювати усі необхідні та достатні принципи й засади функціонування однієї з найголовніших складових економіки – господарських об'єднань.

Список літератури: 1. Березок О. Господарські об'єднання: стан законодавства та перспективи розвитку // Право України. 1998. №3. 2. Грудницька С. Відмінність об'єднань підприємств від господарських товариств // Право України. 1994. №9. 3. Макашова К.В. Господарські об'єднання: історія і сучасність // Проблеми законності. Вип. 47. Х., 2001.

Надійшла до редакції 01.03.02

А.Г. Брунь

ПРО ОРЕНДУ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ЗА СПАДКОМ

Оренда стає головним (основним) правовим засобом регламентації відносин по експлуатації земельних ділянок особами, які не є їх власниками.

Нормативні акти, які регулюють орендні відносини, характеризуються певною непослідовністю. Вони або розширюють права орендаря на володіння, користування та розпорядження ділянками, що знаходяться в оренді, або певною мірою обмежують його правомірність. Спочатку можливість оренди землі було закріплено у Земельному кодексі України (ст.8). У ньому умови угоди та право сторін встановлювалися в загальному вигляді, у зв'язку з чим виникла необхідність уточнення структури та змісту договору. Наступні нормативні акти стосувалися поряд з іншими умовами угоди права орендаря на розпорядження земельною ділянкою та можливості її успадкування.